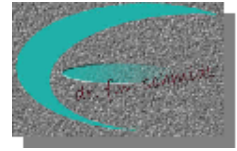

Histo-visie

Een bijzondere vluchteling

Inleiding

De vernietigingen van de eerste wereldoorlog gingen aan Nederland voorbij. Het menselijke leed waarmee deze strijd ge-

paard ging deed dat niet.

Vluchtelingen zochten in Nederland een veilig onderkomen. In het vorige nummer

hebben we daar al verslag van gedaan. Maar wat moest je aan met een vluchteling die niet uit België of Frankrijk kwam, maar uit Duitsland?

R. Nieth

In januari 1916 blijkt zich een jonge vrouw bij het Nationale Comité ge-

meld te hebben. Ze heeft tijdelijk onderdak gevonden bij haar zwager in Hasselt gevonden. Ze wil ondersteuning. Het Nationale Comité is genegen haar die steun te verlenen. Maar alvorens daar toe over te gaan, wil zij eerst advies inwinnen. Daar toe wendt men zich tot de secretaris van het plaatselijke comité, dhr. F. Kraay.

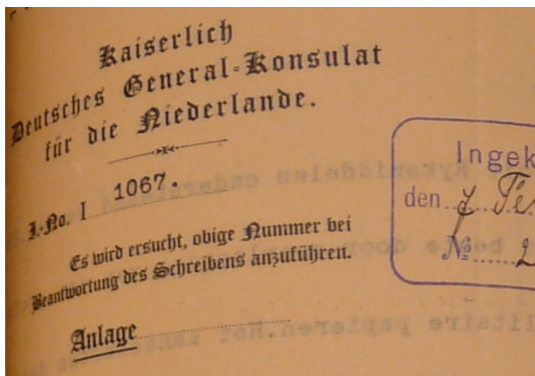
Dan blijkt dat zij een gecompliceerd geval is. Dat wordt mede veroorzaakt door het feit dat ook het Duitse consulaat in Amsterdam er bemoeienis mee heeft.

Het is al snel duidelijk dat mevr. Nieth in Holland wil blijven. Haar verhaal is nogal uitzonderlijk. Haar Duitse echtgenoot zou namelijk in Engeland geïnterneerd zijn. Zij meent op grond hiervan voor ondersteuning in aanmerking te komen.

Duitsland dat uiteindelijk voor de kosten ervan zou moeten opdraaien, laat via het consulaat weten dat mevrouw dan wel eerst militaire papieren en een huwelijksakte moet overleggen. Dat zal enige tijd vergen. Zolang ze hierover niet beschikt zal het moeilijk voor haar zijn naar Duitsland te gaan. Het consulaat zou dat namelijk het liefst zien, zodat de ondersteuning in Marken kan worden verleend.

In februari wordt besloten dat zij tijdelijk in Hasselt mag verblijven en zelfs ondersteuning zal krijgen.

Dan blijkt ook dat haar achtergrond nogal opmerkelijk is. Zij is op 16 april 1889 in Amsterdam geboren als Regina van Collem. Zij was huisvrouw van beroep toen zij de op 21 maart 1890 in Maagdenburg geboren Daniël Walher

Nieth huwde. Bij het uitbreken van de oorlog woonde het echtpaar in Londen. Als dienstplichtige wilde Daniel Engeland verlaten om in Duitse dienst te treden. Dat werd hem door de Engelse autoriteiten belet. Op 15 mei 1915 werd hij geïnterneerd en gebracht naar Stobena bij Hawick in Schotland. Aangezien Regina toen in verwachting was, mocht ze nog enige tijd in Engeland verblijven, maar half december werd zij uitgewezen [1915]. Zij is toen naar Hasselt gegaan en is ingetrokken bij haar

maatschappij aan haar uitbetaald. Op 5 april tekende zij het ontvangstbewijs. Dit was slechts voor een tijdelijke overbrugging. Zij wilde een vaste toelage. Het plaatselijke comité wendde zich daartoe tot de Duitse consul-generaal te Amsterdam. Er moest echter ook rekening worden gehouden met uitzetting. Mocht het zover komen, dan wilde men wel weten welke consequenties die voor haar zouden hebben. Daartoe wendde men zich tot de in Enschede zetelende grenscommissaris.

Deze zag weinig mogelijkheden. Hij wist te melden dat haar schoonouders haar in Maagdenburg niet konden ontvangen. Met deze kennis gewapend werd het consulaat opnieuw aangeschreven. Om een snelle beslissing te forceren werd in dat schrijven ver-

meld dat haar zwager haar niet meer kon onderhouden. Door haar komst werd daar inmiddels armoede geleden. Ook Den Haag werd ingeschakeld. Overigens niet zonder succes. Op 29 mei 1916 ver-

leende de *Kaiserlich Deutsches General-Konsulat für die Niederlande* mevr. Nieth 27 gulden ondersteuning per maand.

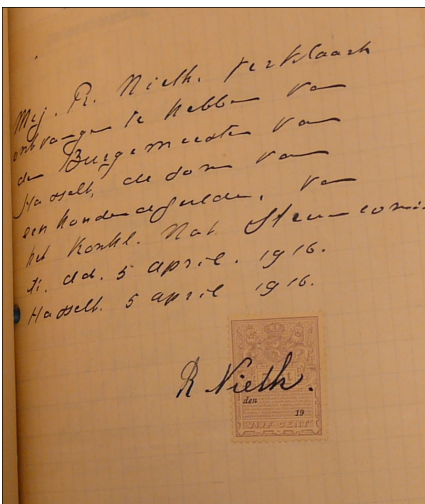
Op diezelfde datum adviseerde het Ministerie van Buitenlandse zaken voorbereidingen te treffen voor uitzetting naar Duitsland.

Regina was hiervan niet op de hoogte. Op 3 juni stuurde ze een bedankbriefje voor de zorgen die ze in Hasselt heeft ervaren. Ze had besloten naar Amsterdam terug te keren en daar te gaan wonen.

Maar wanneer ze zich daar bij het consulaat heeft gemeld om de uitbetaling van haar toelage te regelen, krijgt ze te horen dat de half maandelijke bijdrage geen 13,75 bedraagt, maar 6,50. Weer wendde ze zich tot het Hasselter Comité om bemiddeling. Opnieuw wordt hulp van Den Haag ingeroepen. De minister van Buitenlandse Zaken deelt daarop mee dat hij het schrijven aan de Minister van Binnenlandse Zaken heeft doorgestuurd.

Op 6 Oktober 1916 adviseert het Ministerie van Binnenlandse Zaken de stad contact op te nemen met de grens-

commissaris van de Rijkspolitie in Enschede. De stad moet hem verzoeken de vrouw over te dragen aan Duitsland. Zover is het blijkbaar niet gekomen. Op 7 november bedankt zij vanuit Amsterdam nogmaals de burgemeester van Hasselt voor zijn bemiddeling. Want - schrijft ze - door zijn inspanningen heeft zij uiteindelijk toch de originele ondersteuning kunnen behouden.

zwager. Van af toen heeft ze ondersteuning aangevraagd. In april 1916 ontving het Hasselter steuncomité van het nationaal comité voor R. Neith 100 gulden. Het werd in bankpapier door de Nederlandsche Handel-